

KONSEKVENsutREDNING

2026-05-28

Dnr: 26-00914

Enligt sändlista

Konsekvensutredning angående förslag till ändringar av föreskrifter om taxa för isbrytning på beställning

Inledning

Sjöfartsverket föreslår att taxan för isbrytning på beställning justeras i förhållande till gällande avgiftsnivåer i SJÖFS 2023:6. Justeringen baseras på utvecklingen av KPI-KS sedan den senaste revideringen samt utifrån de ekonomiska mål Sjöfartsverket har för avgiftsbelagd verksamhet. Justeringen motsvarar en avgiftsökning om 19,8 procent. Den föreslagna ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Isbrytning på beställning är en frivillig tjänst som tillhandahålls på begäran av enskilda aktörer. Tjänsten används i situationer där behov av isbrytning uppstår som inte omfattas av den allmänna samhällsfinansierade isbrytningen. Verksamheten utgör en mycket begränsad del av Sjöfartsverkets totala verksamhet och omfattar normalt endast ett fåtal uppdrag per isvinter. Isbrytning på beställning sker normalt norr om Gävle samt i Väneren.

Konsekvensutredningen har utformats i enlighet med proportionalitetsprincipen, med fokus på de huvudsakliga effekterna av den föreslagna avgiftsjusteringen.

Bakgrund och förutsättningar

Sjöfartsverket ansvarar för statlig isbrytning i svenska farvatten. Den allmänna isbrytningen finansieras via farledsavgifter, medan isbrytning på beställning tillhandahålls som en separat tjänst mot avgift.

Ansvar för att hålla brutna basrännor öppna ligger normalt på berörda hamnar. När hamnarnas egna isbrytningsresurser inte är tillräckliga i fråga om kraft eller isbrytningskapacitet kan statlig isbrytning begäras genom isbrytning på beställning.

Avgiften för isbrytning på beställning ska enligt gällande principer utformas så att kostnadstäckning uppnås och så att verksamheten bidrar till verkets ekonomiska mål. Den nuvarande taxan fastställdes i samband med senaste revideringen inför 2024. Sedan dess har kostnadsnivån för personal, fartygsdrift och övriga resurser ökat.

Datum
2026-05-28

Dnr 26-00914

Mot denna bakgrund bedöms en justering av avgiften vara nödvändig för att upprätthålla kostnadstäckning för verksamheten.

Syfte med regleringen

Syftet med den föreslagna regleringen är att säkerställa att avgiften för isbrytning på beställning fortsatt speglar Sjöfartsverkets faktiska kostnader för tjänsten och därmed upprätthålla kostnadstäckning samt bidra till verkets ekonomiska mål.

Uppgifter om de bemyndigande som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Sjöfartsverket har med stöd av isbrytarförordningen (2000:1149) bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter för isbrytning på beställning.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Den föreslagna regleringen är ett nationellt initiativ och avser avgifter för en frivillig tjänst. Förslaget bedöms inte påverka EU:s regelverk om statsstöd, konkurrens eller den fria rörligheten för tjänster och går inte utöver några skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet)

Om avgiften för isbrytning på beställning inte justeras bedöms kostnadstäckningen för verksamheten successivt försämrats. Detta innebär att Sjöfartsverket på sikt riskerar att inte fullt ut kunna täcka de kostnader som uppstår i samband med uppdragen, vilket inte är förenligt med gällande avgiftsprinciper.

På längre sikt kan en sådan utveckling innebära att möjligheterna att tillhandahålla tjänsten begränsas.

Alternativa lösningar

Ett alternativ till den föreslagna regleringen är att behålla nuvarande avgiftsnivå oförändrad. Detta bedöms dock inte vara ändamålsenligt, eftersom det inte tar hänsyn till den kostnadsutveckling som skett inom verksamheten och därmed riskerar att leda till bristande kostnadstäckning.

Mot denna bakgrund bedöms en justering av avgiften vara nödvändig. Den föreslagna avgiftsjusteringen om 19,8 procent, baserad på utvecklingen av KPI-KS sedan den senaste revideringen samt de ekonomiska mål Sjöfartsverket har för avgiftsbelagd verksamhet, bedöms vara nödvändig för att upprätthålla kostnadstäckning i verksamheten.

Uppgift om vilka som berörs av regleringen

De aktörer som berörs av regleringen är främst kommersiella aktörer som beställer isbrytning på beställning, exempelvis rederier, hamnoperatörer eller andra

Datum
2026-05-28

Dnr 26-00914

näringsidkare med särskilda transportbehov. Tjänsten används huvudsakligen i samband med behov av isbrytning i hamnområden eller i anslutning till dessa.

Antalet uppdrag varierar mellan åren beroende på isläget men har under de senaste åren uppgått till cirka fem per isvinter.

Kommuner och regioner bedöms inte beröras av regleringen.

Påverkan på företagens kostnader

Den föreslagna avgiftsjusteringen innebär att taxan för isbrytning på beställning höjs med 19,8 procent, i nivå med utvecklingen av KPI-KS sedan den senaste revideringen samt utifrån de ekonomiska mål Sjöfartsverket har för avgiftsbelagd verksamhet. Eftersom tjänsten används vid särskilda behov och i begränsad omfattning bedöms den samlade kostnadseffekten för företagen vara begränsad.

Regleringen medför inga nya administrativa krav, ingen rapportering och ingen tidsåtgång utöver den som redan krävs i samband med beställning av tjänsten.

Påverkan på företagens intäkter och verksamhet

Avgiftsjusteringen bedöms inte medföra någon påtaglig eller kvantifierbar påverkan på företagens intäkter. Tjänsten används endast i särskilda situationer och i begränsad omfattning.

Påverkan på konkurrensförhållanden

Isbrytning på beställning är en kompletterande tjänst som tillhandahålls i situationer där alternativa lösningar normalt saknas eller är begränsade. Den föreslagna avgiftsjusteringen bedöms därför inte påverka konkurrensförhållandena mellan företag på transportmarknaden.

Särskild hänsyn till små och medelstora företag

Små och medelstora företag kan vara bland de aktörer som beställer isbrytning på beställning. Mot bakgrund av att tjänsten är frivillig och används i begränsad omfattning bedöms någon särskild differentiering av avgiften inte vara motiverad.

Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

Några särskilda åtgärder för att begränsa kostnader eller andra negativa effekter bedöms inte vara nödvändiga. Den föreslagna avgiftsjusteringen bedöms vara nödvändig för att upprätthålla kostnadstäckning i verksamheten och motsvarar utvecklingen av KPI-KS sedan den senaste revideringen samt de ekonomiska mål Sjöfartsverket har för avgiftsbelagd verksamhet.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av informationsinsatser

Den reviderade taxan föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Tidpunkten för ikraftträdande ligger i linje med Sjöfartsverkets ordinarie årliga revidering av

Datum
2026-05-28

Dnr 26-00914

avgifter och ger berörda aktörer möjlighet att beakta de justerade avgiftsnivåerna i sin planering.

Information om ändringen kommer att tillhandahållas via Sjöfartsverkets ordinarie informationskanaler.

Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

Konsekvenserna av avgiftsjusteringen kommer följas upp genom Sjöfartsverkets ordinarie uppföljning av kostnadstäckning samt genom analys av efterfrågan på tjänsten under kommande isvintrar.

Kontaktperson Linda Onmalm +46(0)10 478 5918
linda.onmalm@sjofartsverket.se